

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 3Co/119/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7220203952
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 09. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Tutko
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2025:7220203952.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Tutka a sudcov JUDr. Jany Dudíkovej a JUDr. Ľuboša Kunaya v spore žalobcu A. B. C. D., bytom v E., F. G.X, zastúpeného JUDr. Danielom Blyšťanom, advokátom, so sídlom v Košiciach, Thurzova č. 3367/6A, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Štúrova č. 2, o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcu a žalovanej proti rozsudku Mestského súdu Košice zo dňa 24.7.2024 č.k. K2-29C/22/2020-419 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok vo vyhovujúcom výroku a vo výroku o trovách konania.

M e n í rozsudok v časti zamietajúceho výroku tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 52.000,00 eur s 5% úrokom z omeškania od 19.1.2021 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

P o t v r d z u j e rozsudok v prevyšujúcom zamietajúcom výroku.

Žalovaná je povinná nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania v celom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa podaným žalobným návrhom domáhal zaplatenia nemajetkovej ujmy v sume 300.000,- eur titulom nezákonného trestného stíhania.

2. Súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 5.10.2022 č.k. 29C/22/2020-239 zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi sumu 23.000,- eur, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a žalobcovi priznal náhradu trov konania v celom rozsahu.

3. Pri rozhodovaní vychádzal súd prvej inštancie zo zistenia, že uznesením Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti korupcie, Odbor boja proti korupcii Východ zo dňa 31.8.2010 bolo žalobcovi vznesené obvinenie za obzvlášť závažný zločin v štádiu pokusu formou spolupáchateľstva. Sťažnosť, ktorú podal proti uzneseniu bola Úradom špeciálnej prokuratúry zamietnutá. Následne bol žalobca rozsudkom Špecializovaného trestného súdu Pezinok zo dňa 25.5.2018 spod obžaloby pre obzvlášť závažný zločin falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov oslobodený, pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok. Uznesením Najvyššieho súdu SR z 5. decembra 2018 sp. zn. 3To/8/2018 bolo odvolanie Úradu špeciálnej prokuratúry zamietnuté.

4. Ďalej vychádzal zo zistenia, že Generálna prokuratúra SR listom zo dňa 1.4.2020 oznámila žalobcovi, že neboli zistené základné podmienky pre uspokojenie jeho nároku na náhradu škody.

5. Na základe uvedených zistení a po vykonanom dokazovaní dospel súd k záveru, že návrh žalobcu je čiastočne dôvodný. Podľa názoru súdu pre náhradu škody v nemajetkovej sfére žalobcu sú splnené všetky zákonné predpoklady pre jej priznanie, keď dôsledky nezákonného vedeného trestného stíhania sa prejavili vo viacerých sférach jeho života (súkromnej, rodinnej, spoločenskej aj pracovnej) a boli s nimi v príčinnej súvislosti. Bol toho názoru, vzhľadom na okolnosti prípadu, že u žalobcu nepostačuje samotné konštatovanie existencie nezákonného rozhodnutia - trestného stíhania a priznanie nemajetkovej ujmy, je odôvodnené špecifickým charakterom trestného konania. Niet totiž pochyb o tom, že každé trestné konanie ovplyvňuje trestne stíhaného.

6. Pri rozhodovaní o základe nároku žalobcu vychádzal z doterajšej ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR reprezentujúcej rozhodnutím 1Cdo/53/1993 ako aj rozhodnutiami MCdo/18/2009 ako aj Ústavného súdu sp. zn. III.ÚS/44/2017. Podľa uvedenej judikatúry za správny treba považovať výklad zákona 514/2003 Z.z., podľa ktorého z hľadiska zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania vznesenia obvinenia má zastavenie trestného stíhania (ak k takémuto rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad zo spáchania trestného činu obvineným) rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesenie obvinenia pre nezákonnosť. Zastavenie trestného stíhania znamená, že výsledky trestného (prípravného) konania ukazujú, že nejde o trestný čin, zároveň znamená, že podozrenie zo spáchania trestného činu sa nepotvrdilo a vyšlo najavo nezákonnosť rozhodnutia o začatí trestného stíhania.

7. Pre stanovenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd považoval za zásadné, že trestné stíhanie žalobcu prebiehalo od 31.8.2010 do právoplatného skončenia trestného konania uznesením Najvyššieho súdu SR z 5.12.2018. Podľa názoru súdu nemajetková ujma - jej výška je vecou voľnej úvahy súdu. Pri rozhodovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch sa vedenie trestného stíhania širokou mierou uváženia a jej úvahy nemožno limitovať mechanickým porovnávaním odškodňovania v iných prípadoch upravených v iných právnych normách. Je preto potrebné vždy v týchto prípadoch nevyhnutne vychádzať z osobitných okolností vecí. Súd ďalej bol toho názoru, že v tomto prípade nie je viazané limitom podľa § 17 ods. 4 zák.č. 514/2003 Z.z., keď jeho trestné stíhanie sa začalo v r. 2010. Zohľadňujúc uvedené kritériá súd za akceptovateľné považoval náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 23.000,- eur a v prevyšujúcej časti žalobu nad uvedenú sumu zamietol. Priznanú sumu považoval za obdobnú ako v konaní sp.zn. 10C /83/2020, ktoré vychádzalo z rovnakých skutkových a právnych okolností prípadu, nakoľko počas celého vedenia trestného konania boli za rovnaký skutok spoločne obvinený aj obžalovaný žalobca aj JUDr. Jaroslav Škapinec.

8. Na základe podaného odvolania žalobcom ako aj žalovanou odvolací súd uznesením zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

9. V zrušujúcom uznesení odvolací súd konštatoval, že žalobca preukázal existenciu nezákonného rozhodnutia v podobe uznesenia vzneseného obvinenia trestného stíhania, avšak z podaného odvolania žalovanou nie je zrejmé, že odvolacie námietky smerovali iba proti výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi poukazujúc na skutočnosť, že súd s prihliadnutím na ust. § 17 ods. 4 zák.č. 514/2003 Z.z. mal za primeranú nemajetkovú ujmu považovať 10 násobok minimálnej mzdy. Odvolací súd ďalej konštatoval, že možno uzavrieť, že základ nároku žalobcu je daný a v tejto súvislosti súd prvej inštancie správne konštatoval, že sú splnené podmienky pre náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

10. Dôvodom zrušenia rozhodnutia súdu prvej inštancie bola jeho nepreskúmateľnosť vo vzťahu k priznanej výške náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi, ak súd v rozhodnutí iba konštatoval, že za akceptovateľnú považoval náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 23.000,- eur a pre priznanie celej požadovanej sumy nevzhladol konkrétne dôvody a nezistil ani výnimočné okolnosti, ktoré by odôvodňovali úvahy o odškodnení v rozsahu vyššom ako priznanej sumy.

11. Po vrátení veci okrem iného bolo úlohou súdu prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania vyporiadania sa s podstatnými argumentami strán sporu a v dôvodoch rozhodnutia výstižne vysvetliť ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán vo vzťahu k priznanej resp. nepriznanej výške náhrady nemajetkovej ujmy.

12. Rozsudok súdu prvej inštancie v odsekoch 1 až 58 zodpovedá prenosu obsahu dôvodov pôvodne zrušeného rozsudku zo dňa 5.10.2022 č.k. 29C/22/2020-239.

13. Vo vzťahu k výške priznanej peňažnej náhrady za nemajetkovú ujmu súd poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/181/2005, 6Cdo/37/2012, 6MCdo/15/2012, 3Cdo/19/2018, 6Cdo/44/2017, 3Cdo/25/2019, 3Cdo/7/2017, rozhodnutie nález Ústavného súdu III.ÚS/754/2016.

14. Vo vzťahu k priznanej nemajetkovej ujme za trestné stíhanie ďalej súd poukázal na rozhodnutie Okresného súdu Lučenec sp. zn. 5C/161/2013, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/433/2015, rozsudok Okresného súdu Lučenec sp. zn. 6C/131/2014, rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 8C/144/2009, rozsudok Okresného súdu Košice – okolie sp. zn. 11C/229/2010, rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 8C/227/2015, rozsudok Okresného súdu Košice II sp. zn. 3C/31/2014, rozsudky Okresného súdu Prešov sp. zn. 20C/43/2018 a 14C/45/2020.

15. Súd poukázal na princíp právnej istoty a rozhodovacia prax súdov v obdobných veciach vo vzťahu k priznaniu náhrady nemajetkovej ujmy spôsobené nezákonným rozhodnutím po vykonaní pomerov a uvedených okolností prípadu odôvodňuje podľa názoru priznanie nemajetkovej ujmy vo výške 23.000,- eur, ktorú považoval za dostatočne primeranú a spravodlivú zohľadňujúcu devalvačné a inflačné vplyvy.

16. Ďalej mal súd za to, že vzhľadom na výšku odškodnenia, ktorá sa priznala obetiam pri trestnom čine znásilnenia, sexuálneho násillia, sexuálneho využívania, je náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 23.000,- eur adekvátna za vedené trestné stíhanie pre trestný čin podvodu v štádiu pokusu formou spolupáchateľstva trvajúca 8 rokov. Ďalej zdôraznil, že porovnaním nemajetkovej ujmy žalobcu v jeho spoločenskom, osobnom, profesijnom a rodinnom živote v porovnaní so škodou spôsobenou trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia, sexuálneho zneužívania sa javí nemajetková ujma vo výške 23.000,- eur ako dostatočná. Podľa názoru súdu z výsledkov vykonaného dokazovania nevyplývalo, aby ujma, ktorú utrpel žalobca prevyšovala odškodnenie, ktoré sa priznáva obetiam (50 násobok minimálnej mzdy), ktorým bolo zasiahnuté do ich práva na život.

17. Súd teda za akceptovateľnú považoval náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 23.000,- eur a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

18. Súd ďalej je toho názoru, že žalovaná je v omeškaní s plnením peňažnej nemajetkovej ujmy, nakoľko žalobca požiadal o predbežné prerokovanie nároku listom doručenému žalovanej 4.11.2019. Žalovaná listom z 1.4.2020 vybavila jeho žiadosť tak, že podľa jeho názoru nenastali predpoklady pre vznik zodpovednosti za škodu. Žalovaná si teda nasledujúcim dňom po uplynutí 6 mesačnej lehoty, teda dňom 5.5.2020 dostala do omeškania s plnením peňažného dlhu. Z uvedeného dôvodu preto uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi aj príslušný úrok z omeškania vo výške 5 % ročne od 19.1.2021 do zaplatenia.

19. Výrok o trovách konania odôvodnil súd s poukazom na ust. § 255 ods. 1 C.s.p. a priznal žalobcovi náhradu trov konania v plnej výške, pretože bol vychádzal z názoru, že žalobca síce v spore nebol vôbec úspešný rozhodnutie o výške priznanej nemajetkovej ujmy záviselo výlučne na rozhodnutí súdu, na jeho voľnej úvahe a preto by nebolo spravodlivé rozhodovať o trovách konania podľa § 255 ods. 2 C.s.p.

20. Proti tomuto rozsudku v zamietajúcom výroku podal včas odvolanie žalobca a vo vzťahu k vyhovujúcom výroku odvolanie podala aj žalovaná.

21. Žalobca žiadal, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok v zamietajúcom výroku a žalobe v celom rozsahu vyhovel.

22. V odvolaní uviedol, že súd prvej inštancie nerešpektoval záväzný právny názor odvolacieho súdu v zrušujúcom uznesení a nevyporiadal sa s rozhodnutím Ústavného súdu SR sp. zn. III.ÚS/754/2016, aby toto rozhodnutie porovnal a aplikoval na jeho vec. Uvedené rozhodnutie v smere aplikácie predmetnej kvantifikovanej a pre Ústavný súd akceptovateľnej výšky nemajetkovej ujmy 620,- eur za mesiac trestného stíhania na jeho vec neaplikoval. Skutočnosť, že súd nevykonával ďalšie dokazovanie ním navrhnuté z dôvodu neúčelnosti, neefektívnosti a zbytočného predlžovania rozhodnutia. Zdôvodnenie prečo súd nevykonával navrhované dôkazy považuje za nezrozumiteľné, nepochopiteľné a nepreskúmateľné.

23. Zamietajúci výrok považuje za nepresvedčivý, vybudovaný na selektívne eklekticky povyberaných rozhodnutiach napriek tomu, že tu existuje množstvo iných rozhodnutí, na ktoré poukazoval a ktoré súd en block ignoroval. V tejto súvislosti súd neprihliadol na judikatúru odvolacieho súdu, na ktorú poukazoval a túto vôbec nezahrnul do porovnávania priznaných nemajetkových ujmov, keďže sa jedná o rozhodnutia, ktoré by zjavne narušili koncept už vopred uváženeho stanovenia nemajetkovej ujmy.

24. Súd prvej inštancie rozhodnutie vybuďoval pod prizmou judikatúry ESĽP, ktorá sa na prípad nevzťahuje, ale vzťahuje sa len ku rozhodovacej činnosti ESĽP ohľadom nemajetkovej ujmy dotýkajúcej sa slobody prejavu podľa čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a nie náhrady nemajetkovej ujmy za nezákonné trestné stíhanie. Uvedená skutočnosť bola v rozsudku odignorovaná i napriek tomu, že na nich poukázal. V tejto súvislosti poukazuje na svoje podanie zo dňa 15.5.2024, ktoré súd prvej inštancie celkom odignoroval. Podľa jeho názoru v skutočnosti nie je ustálená judikatúra Najvyššieho súdu SR, na ktorú poukazuje žalovaná, že súdy rozhodujúce o nemajetkovej ujme za nezákonné trestné stíhanie bral zreteľ na ust. § 17 ods. 4 zák.č. 514/2003 Z.z. i v prípadoch, ktoré vznikli pred účinnosťou tohto zákona. Je zrejmé, že tu nie je daná ustálená rozhodujúca prax dovolacieho súdu, ale len dve línie rozhodovania. Veľký senát Najvyššieho súdu doposiaľ neustálil stanovisko v tejto veci.

25. Súd prvej inštancie sa vôbec nezaoberal jeho argumentáciou v podaní zo dňa 22.5.2024, kde sa dovolal priamej aplikácie smerníc a jej článku 12 ods. 2 EÚ č. 2004/80/ES, resp. aspoň eurokomfortného výkladu ustanovení zákona, keďže táto bola nesprávne transponovaná do zák. č. 274/2017 Z.z. Má za to, že ust. článku 12 ods. 2 Smernice bez akejkoľvek pochybnosti boli do právneho poriadku transponované nesprávne a po lehote na ich transpozíciu s vrchnou limitáciou uvedenou v §12-13 zák.č. 274/2017 Z.z., čo odporuje článku 12 ods. 2 Smernice 2004/80/ES a preto sa dovoľáva priameho účinku uvedenej smernice. Ak by sa súd prvej inštancie zaoberal jeho podaním zo dňa 22.5.2024 bolo spôsobilé zmeniť názor súdu na potrebu porovnávať nemajetkovú ujmu podľa zák.č. 274/2017 Z.z. § 12-13, keďže vrchná limitácia, resp. zastropovanie odškodňovania obetí trestných činov samo o sebe nie je v súlade so smernicou.

26. Poukazuje na judikatúru Ústavného súdu III.ÚS/251/2022 a uznesenie Ústavného súdu SR pod č. 36/2022, ktorú rovnako súd prvej inštancie ignoroval. Rovnako odignorované bolo aj podanie zo dňa 7.6.2024 vrátane priloženého odborného článku, na ktorý v konaní pred súdom prvej inštancie poukázal.

27. Za nepreskúmateľné považuje aj rozsudok v bode 75, kde súd síce uviedol, že zohľadnil devalvačné a inflačné vplyvy, ale predmetné právne posúdenie bez reálneho vykonania potvrdenia o inflácii je nepresvedčivé, nepreskúmateľné, a podľa jeho názoru len tvrdené, ale ničím fakticky a dôkazne nepodoporené.

28. O celkovej nepresvedčivosti ustálenia nemajetkovej ujmy svedčí to, že prvostupňový súd v podstate uviedol skrumáž rozhodnutí súdov rôznych inštancií a vôbec nevysvetli, prečo a ako ich porovnával, pričom súd dokonca uvádza v odôvodnení X rokov alebo XX rokov, z čoho už samo o sebe vyplýva, že sa nejednalo o nejakú skutočnú serióznu súdnu analýzu rozhodnutí, ale o tzv. dôkazné „furovanie“.

29. Vo svojom vyjadrení zo dňa 26.2.2024 poukázal na judikatúru odvolacieho súdu vo vzťahu k priznávaniu nemajetkovej ujmy, ktoré súd prvej inštancie úplne ignoroval. Jedná sa o rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3Co/207/2017, 11Co/127/2016, 9Co/441/2016 a to v zmysle priznaných nemajetkových ujmov okolo 75.000,- eur žalobcom za vytrpenú ujmu spojenú s nezákonným trestným stíhaním. V rozhodnutí Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/324/2015 bolo žalobcovi priznané odškodnenie za kratšie trestné stíhanie a omnoho menší trest 100.000,- eur nemajetkovej ujmy. Ďalej poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/506/2015 ohľadom priznania nemajetkovej ujmy v sume 100.000,- eur žalobcom za vytrpenú ujmu spojenú s nezákonným trestným stíhaním. Žalobkyni hrozil trest odňatia slobody najviac 5 rokov, pričom jemu hrozil trest vo výške 50 rokov. Voči žalobkyni bolo vedené trestné stíhanie 2,5 roka a vo vzťahu k nemu viac ako 8 rokov. Okresný súd Banská Bystrica v konaní 14C/112/2002 v prípade nezákonného trestného stíhania priznal nemajetkovú ujmu vo výške 232.357,- eur a v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov sp. zn. 9C/92/2007 bolo za obdobný prípad priznaná žalobcovi nemajetková ujma 230.000,- eur. A. H. I. bola priznaná nemajetková ujma za nezákonné trestné stíhanie trvajúce omnoho kratšie a hroziaci trest bol omnoho miernejší vo výške 1.600.000,- eur.

30. Za podstatnú považoval skutočnosť, že jeho trestné stíhanie mohlo skončiť v prípade uznania viny len nepodmienečným trestom slobody vo výške minimálne 12 rokov vo väzení, kdežto trestné stíhané osoby z judikatúry uvedené vyššie mohli obstať aj len s podmienečným trestom odňatia slobody, čo predstavuje závažnú diferenciaciu vo vnímaní nezákonne trestne stíhanej osoby, ktorá deptá, demoralizuje a silne negatívne pôsobí na psychiku nezákonne uvedenej osoby.

31. Žalovaná v odvolaní navrhla, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil v zmysle § 388 C.s.p. a rozhodol po zohľadnení jej námietok.

32. V odvolaní uviedla, že žalobcom prezentované zásahy do jeho života a to poškodenie jeho cti a dôstojnosti a vedomosť celej spoločnosti o jeho trestnom stíhaní ako aj zásah do jeho profesijného života, a to zamedzením jeho kariéry v politickej sfére bolo spôsobené tak, ako to uviedol práve činnosťou a aktivitou médií, a nie dôsledkom jeho trestného stíhania. Funkciu asistenta poslanca začal vykonávať na základe zmluvy zo dňa 2.6.2012, teda takmer dva roky po vznesení obvinenia, ktoré bolo začaté 10.9.2010. Z uvedeného je zrejmé, že trestné stíhanie nemalo vplyv na jeho procesné postavenie. Pre rovnaký záver sa vzťahuje aj na postavenie žalobcu v poisťovacej spoločnosti ako aj v iných spoločenských oblastiach jeho života, na ktoré mala medializácia tohto prípadu vplyv.

33. Vedenie trestného stíhania nebránilo zápisu žalobcu do zoznamu advokátskych koncipientov. Z uvedeného dôvodu, ak bolo žalobcovi činnosťou médií zasiahnuté do osobnostnej sféry, je nevyhnutné domáhať sa ochrany osobnosti a ujmy týmto spôsobenej vo vzťahu k masmédiám.

34. Žalobca aj po vznesení obvinenia a aj v nasledujúcom období zotrval v poisťovacej spoločnosti a v dôsledku trestného stíhania nedošlo k rozpadu manželstva resp. partnerského vzťahu. Práve naopak žalobca sa s partnerkou, s ktorou mal vzťah počas trestného stíhania oženil a s ňou doposiaľ. V priebehu trestného stíhania nedošlo k obmedzeniu jeho osobnej slobody a v trestnom konaní neboli vykonané žiadne procesné úkony, ktoré by akýmkoľvek spôsobom zasahovali do ľudských práv. S týmito námietkami a argumentáciou sa súd prvej inštancie žiadnym spôsobom nevysporiadal. V konaní teda nemožno zistenie skutočností vyhodnotiť ako také, ktoré by odôvodňovali priznanie nemajetkovej v sume 23.000,- eur. Súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní náležite nezohľadnil kritériá určovania výšky nemajetkovej ujmy stanovené v § 17 ods. 3 zák.č. 514/2003 Z.z. Za rozporuplné považuje závery súdu prvej inštancie, ak v dôvodoch rozhodnutia uzavrel, že súd v tomto prípade nie je viazaný limitom podľa § 17 ods. 4 zák.č. 514/2003 Z.z. a súčasne konštatoval, že ust. § 17 ods. 4 možno považovať za akési vodítko pri priznávaní samotnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Ďalej mal za to, že súd pochybil, ak uviedol, že obetiam trestných činov znásilnenia, sexuálneho násillia a sexuálneho násillia a sexuálneho zneužívania sa priznáva poškodenie vo výške 50 násobku minimálnej mzdy, lebo ako vyplýva z § 12 ods. 3 zák.č. 274/2017 obetiam týchto trestných činov sa priznáva nemajetková ujma vo výške 10 násobku sumy mesačnej minimálnej mzdy nie 50 násobkom minimálnej mzdy. Odškodnenie vo výške 50 násobku minimálnej mzdy sa priznáva osobe jedinej pozostalej obeti násillného trestného činu, ktorá bola svojou výživou odkázaná na zomretého. Súdom vykonané porovnania a následne ustanovenie výšky nemajetkovej ujmy v sume 23.000,- eur v porovnaní s ujmou obete trestných činov považuje za nesprávne. Podľa názoru žalovanej nemožno porovnávať trestné stíhanie žalobcu so spôsobením smrti a v nadväznosti na to už vôbec nie prirovnávať takéto trestné stíhanie k ujme osoby ako jedinej pozostalej obete násillného trestného činu, ktorá bola svojou výživou odkázaná na zomretého. S touto námietkou sa súd nevysporiadal. Podľa jej názoru žalobcovi by mohla byť priznaná nemajetková ujma najviac vo výške 10 násobku sumy mesačnej minimálnej mzdy v zmysle § 12 ods. 3 zák.č. 274/2017 Z.z. 10 násobok predstavuje sumu 3.080,- eur. Mal teda súd vychádzať ako určujúcej sumy pre priznanie nemajetkovej ujmy zo sumy 10 násobku minimálnej mzdy.

35. Na základe podaných odvolaní odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce podľa § 379 v spojení s § 380 c.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania postupom podľa § 385 C.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je čiastočne dôvodné a odvolanie žalovanej nie je dôvodné.

36. Odvolací súd je v prejednávanej veci toho názoru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vo vzťahu k priznanej výške nemajetkovej ujmy nemožno považovať za správne, ak súd nerešpektoval právny názor odvolacieho súdu vyslovený v zrušujúcom uznesení zo dňa 18.1.2024 č.k. 3Co/215/2022-312 a v rozhodnutí sa opätovne nevyporiadal s podstatnými argumentami strán sporu a v dôvodoch

rozhodnutia nevysvetlil ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán vo vzťahu k priznanej resp. nepriznanej výške náhrady nemajetkovej ujmy, čím porušil právo strán sporu na spravodlivý proces. Nerešpektovaním právneho názoru odvolacieho súdu tak spôsobil prieťahy v súdnom konaní.

37. Vzhľadom na uvedené strany sporu dôvodne spochybňujú výšku priznanej resp. nepriznanej náhrady nemajetkovej ujmy.

38. Súd prvej inštancie pri určení výšky nemajetkovej ujmy dospel k záveru, že náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 23.000,- eur je adekvátne, na základe porovnania nemajetkovej ujmy žalobcu v porovnaní so škodou spôsobenou trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia, sexuálneho zneužívania. Z uvedeným záverom sa nemožno stotožniť a tento namieta aj samotná žalovaná v odvolaní, ak uvádza, že podľa jej názoru nemožno porovnávať trestné stížanie žalobcu so spôsobením smrti a v nadväznosti na to už vôbec nie prirovnávať takéto trestné stížanie k ujme osobe ako jedinej pozostalej obeť násilného trestného činu, ktorá bola svojou výživou odkázaná na zomretého.

39. Žalovaná nespochybňuje základ nároku uplatnený žalobcom na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, spochybňuje však jeho výšku, ak uvádza, že v prípade odškodnenia žalobcu mal súd postupovať v zmysle § 12 ods. 3 veta prvá zák.č. 274/2017 Z.z. a žalobcovi by mohla byť priznaná nemajetková ujma najviac vo výške 10 násobku sumy mesačnej minimálnej mzdy, teda podľa jej výpočtov v mesačnej minimálnej mzde v r. 2010 vo výške 308,- eur, čo pri 10 násobku predstavuje sumu 3.080,- eur. Zastáva názor, že ak bol súd toho názoru, že nie je výslovne viazaný limitáciou výšky škody v zmysle § 17 ods. 4, ale tento treba považovať za akési vodítko, mal povinnosť vychádzať ako z určujúcej sumy 10 násobku minimálnej mzdy.

40. Podľa § 17 ods. 1 zák.č. 514/2003 Z.z. uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

41. Podľa § 17 ods. 3 zák.č. 514/2003 Z.z. Výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na:

- a/ osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje,
- b/ závažnosť vznikutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo,
- c/ závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote,
- d/ závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

42. V prejednávanej veci je nesporné, že nezákonné rozhodnutie – uznesenie o vznesení obvinenia, ktorým bolo začaté trestné stížanie žalobcu bolo vydané 10.9.2010, teda pred účinnosťou ust. § 17 ods. 4 limitujúceho hornú hranicu výške náhrady nemajetkovej ujmy, podľa ktorého výška náhrady nemajetkovej ujmy nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi a to s účinnosťou od 1.1.2013.

43. Odvolací súd sa stotožňuje s právnym názorom súdu prvej inštancie v tom, že súd nie je v tomto prípade viazaný limitom podľa § 17 ods. 4 zák.č. 514/2003 Z.z., nakoľko trestné stížanie žalobcu bolo začaté v októbri 2010. Nesúhlasí však s názorom súdu prvej inštancie v tom, že ust. § 17 ods. 4 v aktuálnom účinnom znení možno považovať za akési vodítko pri priznávaní samotnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy.

44. V rámci rozhodovania o náhrade nemajetkovej ujmy žalobcu súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí síce poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu SR III.ÚS 754/2016 (ktoré citoval v ods. 55, 59, 64 a 65), avšak pri rozhodovaní z neho nevychádzal.

45. Z uvedeného rozhodnutia ústavného súdu III.ÚS 754/2016 je zrejmé, že v prípade uznesení o začatí trestného stížania, ktoré boli vydané pred dňom nadobudnutia účinnosti ust. § 17 ods. 4 dňom 1.1.2013 súdy nie sú viazané. Bolo preto potrebné vychádzať z citovaného ust. § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z., ktoré zohľadňuje kritéria pri priznávaní výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. Podľa názoru ústavného súdu všeobecné súdy disponujú pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za vedenie trestného stížania širokou mierou uváženia a ich úvahy nemožno limitovať mechanickým porovnávaním odškodňovanie iných prípadov upravených v iných právnych normách. Je

to tak preto, že vždy v týchto prípadoch je nevyhnutné vychádzať z osobitných okolností vecí a jednak preto, že v prípade mechanického prenášania limitov právnej úpravy iných prípadov odškodnenia by to muselo znamenať predchádzajúce posúdenie tam stanovenej výšky odškodnenia z hľadiska spoločenskej spravodlivosti (nemožno limitovať výšku náhrady nemajetkovej ujmy za trestné stíhanie porovnávaním odškodňovania bolesti či obetí trestných činov), pokiaľ všeobecnému súdu nepatrí právomoc posúdiť takúto zákonnú úpravu z hľadiska spoločenskej spravodlivosti.

46. Podľa názoru ústavného súdu tieto závery sú osobitne významné pre prípady rozhodovania o výške náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom štátu, ktorý na druhej strane sám ako zákonodarca formuluje kritéria stanovenia ich výšky, dokonca v dnes účinnom znení právnej úpravy stanovil zákonom ich hornú hranicu. Z tohto dôvodu musí byť poskytnutý všeobecným súdom ako osobitnej a nezávislej zložke štátnej moci široký autonómny priestor na realizáciu voľnej úvahy. Ak má každý právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátneho orgánu, zaručené v čl. 46 ods. 3 ústavy, potom toto právo nie je možné v konkrétnom prípade zákonom obmedziť, či celkom vylúčiť. Opačný prístup nerešpektoval princíp minimalizácie zásahov do základných práv v podobe ich prípadného obmedzenia a princíp maximalizácie zachovania obsahovej podstaty základného práva (porovnaj nález Ústavného súdu ČR sp.zn. III.ÚS 162/02, II.ÚS 136/02, II.ÚS 42/01 a nález III.ÚS 165/02). Z rovnakých dôvodov nie je ústavne prípustné vyžadovať aplikáciu takejto limitácie od všeobecných súdov „skrytým“ aplikovaním hraníc stanovených inými právnymi predpismi vo veci sťažovateľky.

47. V tejto súvislosti poukazuje odvolací súd aj na čl. 12 ods. 2 Smernice 2004/80/ES, ktorá znie tak, že všetky členské štáty zabezpečia, aby ich vnútroštátne pravidlá ustanovovali existenciu systému odškodňovania obetí úmyselných násilných trestných činov spáchaných na ich územiach, ktorý zaručuje spravodlivé a primerané odškodnenie pre obeť.

48. Z výroku rozsudku Veľkej komory Súdneho dvora EÚ sp.zn. 129/19 zo dňa 16.7.2020 vyplýva, že „čl. 12 ods. 2 Smernice 2004/80/ES sa má vykladať v tom zmysle, že paušálnu náhradu, ktorá sa priznáva obetiam sexuálneho násillia na základe vnútroštátneho systému odškodňovania obetí úmyselných násilných trestných činov, nemožno kvalifikovať ako „spravodlivú a primeranú“ v zmysle tohto ustanovenia, pokiaľ je stanovená bez toho, aby sa prihliadalo na závažnosť následkov, ktoré má spáchaný trestný čin vo vzťahu k obetiam, a teda nepredstavuje primeraný príspevok na náhradu spôsobenej majetkovej a nemajetkovej ujmy.

49. Je nesporné, že zákon č. 274/2017 Z.z. v zmysle jeho ust. § 12 – 13 stanovuje paušálne a maximálne náhrady nemajetkových ujmy pre obeť trestných činov, čo treba považovať za rozporné s čl. 12 ods. 2 Smernice EÚ 2004/80/ES.

50. Pri rozhodovaní odvolací súd teda neprihliadal „na vodítko“ ust. § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z., vychádzajúc z nálezu ústavného súdu III.ÚS 754/2016, nakoľko nie je ústavne prípustné vyžadovať aplikáciu takejto limitácie od všeobecných súdov „skrytým“ aplikovaním hraníc stanovených inými právnymi predpismi.

51. Súd prvej inštancie síce v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že pri určení výšky nemajetkovej ujmy vychádzal z „pomerovania“. K samotnému pomerovaniu je potrebné uviesť, že súd síce uvádzal spisové značky jednotlivých rozhodnutí, ktorým mala byť priznaná súdmi náhrada nemajetkovej ujmy, z „pomerovania“ však nie je zrejmé, či sa jedná o rovnaké skutkové okolnosti, ktoré boli rozhodujúce pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy a navyše vo vzťahu k dĺžke trvania trestného stíhania súd uvádzal jednotlivé roky označením X rokov, XX rokov, XXX rokov, resp. C rokov. Z rozhodnutia nie je zrejmé ako súd zohľadnil devalvačné a inflačné vplyvy, ktoré mal údajne v rozhodnutí zohľadniť.

52. Z obsahu spisu je zrejmé, že na tunajšom súde bolo vedené viacero odvolacích konaní v sporoch, ktoré sa viedli proti Slovenskej republike za zneužívanie právomoci verejného činiteľa. V konaní 5Co/324/2015 bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým bola žalobcovi priznaná nemajetková ujma vo výške 100.000,00 eur, v konaní sp.zn. 3Co/270/2017 bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým bola žalobcovi priznaná nemajetková ujma vo výške 75.000,00 eur, v konaní sp.zn. 11Co/127/2016 bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie ohľadom výšky priznanej nemajetkovej ujmy v sume 75.000,00 eur, v konaní sp.zn. 9Co/441/2016 bol potvrdený rozsudok ohľadom priznania

nemajetkovej ujmy v sume 60.000,00 eur a v konaní vedenom pod sp.zn. 9Co/506/2015 bol potvrdený rozsudok, ktorým bola priznaná nemajetková ujmy v sume 100.000,00 eur. Jednalo sa o trestné činy zneužívania právomoci verejného činiteľa, pri ktorých hrozil nepodmienečný trest odňatia slobody maximálne do 5 rokov, resp. podmienečný trest.

53. Ústavný súd je toho názoru, že stanoviť presnou sumou výšky náhrady nemajetkovej ujmy za deň či mesiac trvania väzby alebo vedenia trestného stíhania vopred pre všetky prípady nie je možné, pretože primeranosť výšky náhrady nemajetkovej ujmy musí zohľadňovať vždy osobitné okolnosti prípadu, ktorých rozmanitosť nemožno vopred postihnúť. Rovnako tak nie je možné ani mechanicky prevziať závery rozhodovacej praxe súdov iných štátov, či Európskeho súdu pre ľudské práva, a to najmä s ohľadom na odlišnosť životnej úrovne v jednotlivých štátoch, ktorá rovnako tak musí byť zohľadnená, pokiaľ priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy má zodpovedať predstavám spravodlivosti a slušnosti v danom čase a na danom mieste.

54. Ústavný súd za neprimerané, resp. za neadekvátne nepovažoval priznanie náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 1.000,00 eur za mesiac trvania väzby a 620,00 eur za mesiac trvania trestného stíhania v celkovej dĺžke 55 mesiacov a v celkovo priznanej náhrade nemajetkovej ujmy v sume 35.000,00 eur (žalobcovi hrozila 4x väčšia trestná sankcia).

55. V prejednávanej veci, ako bolo uvedené, trestné stíhanie žalobcu začalo uznesením o vznesení obvinenia dňom 10.9.2010 a skončené bolo 5.12.2018, teda v trvaní takmer 8 rokov a 3 mesiacov (99 mesiacov). Žalobcovi bolo vznesené obvinenie za obzvlášť závažný zločin falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov spolupáchatelstvom, pričom mu hrozil trest odňatia slobody v minimálnej hranici 12 a hornej hranici 20 rokov. V čase začatia trestného stíhania až do jeho právoplatného oslobodenia bol žalobca vo veku od 28 po 36 rokov. Trestné stíhanie žalobcu bolo značne medializované, v dôsledku trestného stíhania ukončil spoluprácu s poslancom národnej rady ako asistent.

56. Možno súhlasiť s názorom súdu prvej inštancie, že trestné stíhanie a hrozba trestu žalobcovi spôsobovali mu obavy o ďalší život. Negatívne pocity ohľadne vlastnej existencie sú samozrejým a sprievodným javom trestného stíhania pre každého človeka, čo ani v prípade žalobcu nemohlo ostať bez povšimnutia. Ako bolo uvedené, v čase začatia trestného stíhania bol vo veku 28 rokov a hrozilo mu až 20-ročné väzenie, pričom trpel zdravotnými ťažkosťami. Samotnú skutočnosť, že žalobca bol dlhodobo a počas obdobia viac ako 8 rokov a 3 mesiace trestne stíhaný, treba považovať za závažný zásah do jeho osobnostných práv. Nemajetková ujma spôsobená žalobcovi začatím trestného stíhania proti nemu bola ujmom trvajúcou po celú dobu trestného stíhania, pričom bolo potrebné vychádzať z povahy trestnej veci (obzvlášť závažného zločinu) a z hľadiska dopadu tohto trestného stíhania do jeho osobnostnej sféry.

57. Počas vedenia trestného stíhania žalobca bol povinný podrobiť sa úkonom trestného stíhania na špecializovanom trestnom súde a preto dať argumenty na svoju obhajobu. Po celú dobu žil s vedomím trestného stíhania, ktoré sa dotýkalo nielen jeho súkromia, ale aj spoločenských vzťahov. Vedomosť o trestnom stíhaní bola známa aj v okruhu jeho rodinných príslušníkov, známych, ale aj v pracovnej sfére a kvôli značnej medializácii aj v širšom okruhu osôb. Všetky tieto skutočnosti mali dopad na psychický a celkový zdravotný stav žalobcu, ale aj na rodinnú pohodu a partnerský vzťah.

58. Nemožno súhlasiť s názorom žalovanej, že žalobca nebol obmedzený na slobode v dôsledku trestného stíhania, nakoľko samotná psychická záťaž spojená s hrozbou trestu mu neprimerane zasahovala do osobnostných práv.

59. Všetky tieto skutočnosti spôsobili, že žalobca bol výrazne poškodený v osobnostnej sfére, nielen v súkromnej, ale aj v pracovnej oblasti v mieste bydliska a v okruhu známych, ale aj v širšom okruhu osôb, pričom táto ujma nepochybne trvala aj po ukončení trestného stíhania, pretože negatívne dôsledky z tohto plynúce budú pretrvávať po určitú dobu.

60. Vzhľadom na uvedené, obdobnú judikatúru a nález ústavného súdu III.ÚS 754/2006 odvolací súd dospel k záveru, že pri porovnaní osobných pomerov žalobcu, následkov, ktoré malo v jednotlivých etapách trestné stíhanie a s ohľadom na dĺžku nezákonne vedeného trestného stíhania je potrebné za

primeranú považovať náhradu nemajetkovej ujmy v sume 75.000,00 eur (náhrada nemajetkovej ujmy za 1 deň nezákonného trestného stíhania tak predstavuje sumu 757,00 eur). Ak žalovaná navrhuje priznať žalobcovi nemajetkovú ujmu titulom nezákonného trestného stíhania za dobu 8 rokov vo výške 3.080,00 eur (1 euro denne), takýto návrh možno považovať za bagatelizovanie závažnosti ujmy priznávaním neprimerane nízkych náhrad (rozsudok NS SR 4Cdo 125/2019).

61. Z uvedeného dôvodu preto odvolací súd postupom podľa § 388 C.s.p. rozsudok v časti zamietajúceho výroku zmenil a uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 52.000,00 eur z príslušným úrokom z omeškania od 19.1.2021 do zaplatenia v súlade s dôvodmi uvedenými v rozsudku súdu prvej inštancie. Príslušenstvo pohľadávky zodpovedá dôvodom uvedeným v ods. 78 a 79 prvoinštančného rozsudku.

62. V časti prevyšujúceho zamietajúceho výroku a vo vyhovujúcom výroku odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 387 ods. 1 C.s.p. ako vecne správny potvrdil.

63. Aj keď súd prvej inštancie vo výroku o trovách konania správne rozhodol, ak priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnej výške, odôvodnenie v ods. 80 tomu nezodpovedá. Súd prvej inštancie vychádza z absurdného názoru „...že aj keď žalobca v spore nebol vôbec úspešný...“, priznal mu trovy konania v plnej výške. Uvedený názor je nesprávny, pretože žalobca bol v konaní plne procesne úspešný, čo do základu, avšak priznanie výšky nemajetkovej ujmy záviselo výlučne na úvahe súdu. Z uvedeného dôvodu preto aj odvolací súd priznal žalobcovi z dôvodu jeho úspechu v odvolacom konaní aj náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu (§ 255 ods. 1 C.s.p.).

64. Uvedené rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).